

1 Tõendamiskohustus

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Tõendamiskohustus lasub isikul, kes midagi väidab. See põhimõte tuleneb kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklist 562, kus on sätestatud, et asjaolu tõendamise kohustus lasub igal juhul menetlusosalisel, kes seda väidab.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Jah, sellised normid on olemas ning need on esitatud kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 627 ja sellele järgnevatel artiklites.

Artiklis 627 on loetletud järgmised dokumendid, mida võib kasutada tõendina ja mille autentsus ei vaja täiendavat tõendamist:

Malta valitsuse aktid, mille on allkirjastanud minister või akti väljastanud osakonna juhataja või tema asetäitja, assistent või muu hierarhias järgmisel kohal olev ametnik, kellele on volitused selliste aktide allkirjastamiseks;

Malta valitsuse mis tahes osakonna registreeritud väljavõtted;

kõik avalik-õiguslikud aktid, mille on allkirjastanud pädevad asutused ja mis on avaldatud ametlikus väljaandes;

Malta valitsuse aktid, mis on trükitud valitsuse volituse alusel ja mis on nõuetekohaselt avaldatud;

Malta kohtute ja kiriklike kohtute aktid ja registreeritud väljavõtted;

riikliku perekonnaseisuregistri ja kinnistusregistri väljastatud tõendid;

tsiviilkohtu esimese kolleegiumi järelevalve all koostatud mereprotest;

muud kaubanduslikku meresõitu käsitlevas seaduses nimetatud dokumendid (sealhulgas registreerimistunnistused, mille on allkirjastanud registripidaja või muu volitatud ametnik, ning mis tahes muud andmed, mis on kirja pandud registreerimistunnistusel, mille paistab olevat allkirjastanud registripidaja või mõni muu volitatud ametnik).

On olemas ka muud dokumente, mille võib tõendina esitada ja mille sisu ei pea tõendama, kuid tõendada tuleb siiski nende autentsust. Nende dokumentide hulka kuuluvad järgmised dokumendid:

seadusega või valitsuse poolt volitatud või tunnustatud mis tahes asutuse või avalik-õigusliku organi aktid ja registriväljavõtted;

kohaliku omavalitsuse aktid ja registriväljavõtted, mis käsitlevad sünde, abielusid ja surmasid, ning seaduse kohaselt kirikukihelkonna preestri juuresolekul tehtud avaldused;

Malta notarite aktid ja registriväljavõtted;

seaduse kohaselt peetavad äriühingute raamatupidamisdokumendid, kuid üksnes kaubanduslikku laadi kokkulepete või muude tehingute puhul;

seaduse kohaselt peetavad avalikud tehinguraamatud seoses mis tahes sündmustega, mis on võinud aset leida kaubandusasjades lepingupoolte vahel.

Seda laadi dokumentide sisu ümberlõkkamiseks võib esitada tõendeid.

Lisaks neile dokumentidele on olemas veel üks eeldus, mis on reguleeritud Malta seadustekogu 16. peatükiga, s.t tsiviilseadustikuga – nimelt käsitatakse abielust sündinud last naise abikaasa lapsena. See õiguslik eeldus võidakse ümber lükata, esitades vande all koostatud avalduse tsiviilkohtu perekonnaasjade osakonnale ning esitades tõendid selle kohta, et selline eeldus ei ole kehtiv.

ele ja omaksvõtt oli tingitud ebaõigest ettekujutusest asjaolust. Sel juhul ei loeta asjaolu omaksvõetuks.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Selleks et teha otsus tsiviilasjas, peab kohus olema veendunud, et tõenäosuste tasakaalustamiseks on esitatud piisavad tõendid.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Iga menetlusosaline võib olenemata oma huvidest anda ütlusi kas omal algatusel, teise menetlusosalise taotluse alusel või siis, kui kohus kutsub *ex officio* teda ütlusi andma. Kui menetlust alustatakse vande all koostatud avalduse alusel, tuleb koostada tunnistajate nimekirja. Sama kehtib vande all koostatud vastuse suhtes – see peab sisaldama tunnistajate nimekirja. Kui menetlusosaline peab kutsuma ütlusi andma tunnistaja, keda ei ole sellesse nimekirja kantud, tuleb selleks esitada asjakohane avaldus.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kui avaldus tõendite kogumiseks rahuldatakse, kutsutakse tunnistajad kohtusse kohtukutsega, mis väljastatakse pärast seda, kui pool, kes soovib neid tõendeid esitada, on esitanud selleks avalduse. Sellise kohtukutse väljastamise taotluse võib Malta magistraadikohtule ja Gozo magistraadikohtule (madalama astme pädevuses) esitada suuliselt.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kohus võib lükata tagasi menetlusosalise avalduse tõendite kogumiseks, kui ütlusi andma kutsutud isik on advokaat, advokaadi abi või preester. Peale selle ei saa üldjuhul kutsuda kohtuasjas ütlusi andma ühtegi isikut, kes osaleb kohtuistungil. Kuid kohtule on antud kaalutusõigus seda eeskirja konkreetsetes asjas mitte kohaldada, kui selleks on mõjuvad põhjused. Peale selle on olemas erioigusnormid, millega reguleeritakse ametisaladuse hoidmise kohustust ning mille kohaselt ei ole lubatud avaldada salastatud ja konfidentsiaalset teavet. Tunnistaja kutsumine avalduse võib rahuldumata jätta ka siis, kui kohus on veendunud, et selle tunnistaja kutsumine ei ole asjakohane.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Kasutatavaid tõendamise viise on kolm: dokumendid, suulised ütlused (*viva voce*) ja vande all antud kirjalikud tunnistused. Tõendamiseks piisavaks ka muu tõendusvahendi muu hulgas menetlusosalise seletuse, mis ei ole antud vande all.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Kehtib üldreegel, et tunnistajat küsitatakse kohtuasja arutamiseks toimival avalikul istungil suuliselt (*viva voce*). Samas on õigusaktidega ette nähtud ka muud viisid kasutatavate tõendite kogumiseks.

Tõendeid võib esitada vande all antud kirjalike tunnistuste abil, mille on andnud Malta residentist või välisriigi residentist tunnistajad.

Kui isik kavatseb Maltalt lahkuda või on haige või eakas või kui isik tõenäoliselt sureb või muutub teovõimetuks enne asja arutamiseks peetavat istungit või kui isik ei saa ilmuda istungile, võib kohus määrata kohtunikuabi selle isiku ärakuulamiseks. Sel juhul pannakse tunnistajale esitatud küsimused koos tema vastustega kirja ning tunnistaja allkirjastab tõendusmaterjali või teeb allkirja asemel ristimärgi.

Kohus võib määrata ka täiendava kohtuniku konkreetse tunnistaja ärakuulamiseks, kui tegemist on tunnistajaga, kes ei saa oma vanuse tõttu kodunt lahkuda.

Kui tunnistaja elab välismaal, võib advokaat avalduse esitamisega taotleda ärakuulamist õigusabi taotluse alusel – selle tunnistaja küsitlemist sooviv menetlusosaline peab esitama kirjalikud küsimused ning selle isiku nime ja aadressi, kes asendab teda tunnistaja küsitlemisel.

Kui kohus peab seda asjakohaseks, võib ta lubada teha heli- või videosalvestise tunnistaja esitatavatest tõenditest.

Kohus võib kaasata vahekohtunikud, andes neile volitused tunnistajate ärakuulamiseks ja vande võtmiseks.

Kui tõendite kogumisse kaasatakse vahekohtunik, on tema käsutuses samad vahendid nagu kohtul.

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Leitakse, et kõigil tõendamisviisidel on ühesugune tõendusjõud.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Ei, kuid alati tuleb esitada parimad tõendid.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Jah, seaduse kohaselt peavad kõik kohtusse kutsutud tunnistajad ütlusi andma. Tunnistajat ei saa siiski sundida küsimusele vastama, kui antud vastuse alusel võidakse talle esitada kriminaalsüüdistus.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Kohtuasja mis tahes menetlusosalise abikaasa on pädev tunnistaja ning teda võidakse kohustada asjas ütlusi andma mis tahes menetlusosalise avalduse alusel. Samas ei saa ühte abikaasat sundida avaldama teavet, mille teine abikaasa võib talle olla konfidentsiaalselt usaldanud nende abielu jooksul. Samuti ei pea üks abikaasa vastama küsimustele, kui tema vastuse alusel võidakse tema abikaasale esitada kriminaalsüüdistus.

Muud asjaolud, mida ei pea avaldama, hõlmavad advokaatidele, advokaadi abidele või preestritele avaldatud asjaolusid. Kuid kui advokaat või advokaadi abi saab oma kliendilt nõusoleku või kui preester saab nõusoleku pihil käinud isikult, võidakse neid küsitleda seoses asjaoludega, mis neile teatavaks said (nõusoleku olemasolul) – advokaati või advokaadi abi võidakse küsitleda seoses sellega, mida klient on talle kohtuasjaga seoses usaldanud, ning preestrit võidakse küsitleda seoses nende asjaoludega, mida ta on saanud teada pihisalusena või pihtimise käigus.

Kui puudub vastav kohtumäärus, ei saa paluda raamatupidajatel, arstidel, sotsiaaltöötajatel, psühholoogidel ja abielunõustajatel avaldada teavet, mida klient on neile usaldanud ja mis on kaitstud ametisaladuse hoidmise kohustusega või millest nad said teadlikuks oma ametikohustusi täites. Seda eesõigust laiendatakse ka tõlgile, kes on kaasatud sellise salastatud teabe edastamisse.

Ametisaladuse hoidmise kohustusega seotud tunnistaja ei tohi paljastada mis tahes saladust ja konfidentsiaalset teavet, välja arvatud nende juhtumite suhtes teatavatel asjaoludel kohaldatavate erioigusnormide alusel.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Kui nõuetekohaselt kohtusse kutsutud tunnistaja ei ilmu kohtusse ettenähtud ajal, on ta kohut solvanud ning ta mõistetakse viivitamatult süüdi ja talle määratakse rahaträhv. Kohus võib ka kohtusse toomise määruse või vahistamismääruse abil kohustada isikut ilmuma kohtusse ja sundida teda andma ütlusi järgmisel kohtuistungil. Kuid kohus võib jätta rahaträhvi sisse nõudmata, kui isik suudab esitada mõjuvad põhjused kohtusse mitteilmumise õigustamiseks.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Tunnistajana võib ära kuulata terve mõistuse juures oleva mis tahes isiku, kui tema pädevusest lähtuvalt ei ole kehtestatud erandeid. Tunnistajana võib ära kuulata mis tahes vanuses isiku, tingimusel et ta on teadlik asjaolust, et valeütluste andmine ei ole lubatud.

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonferentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Küsitlemise või ristiküsitlemise käigus võib kohus esitada tunnistajale küsimusi, mida ta peab vajalikuks või asjakohaseks. *Samas võib iga menetlusosaline olenemata oma huvidest anda ütlusi omal algatusel, teise menetlusosalise taotluse alusel või siis, kui kohus kutsub ex officio teda ütlusi andma.*

Alaealisi hõlmavate kohtuasjade raames küsitleb kohtunik alaealist üldjuhul kinnisel istungil või määratakse alaealist küsitlema lasteadvokaat.

Väljaspool Maltat elavaid tunnistajaid võib küsitleda videokonferentsi vahendusel.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Kui tõendid ei ole saanud ebaseaduslikul viisil, ei ole kohtul mingeid piiranguid otsuse tegemisel. Ainus erand on see, et üldjuhul ei võta kohus arvesse tõendeid asjaolude kohta, mille tunnistaja on oma sõnade kohaselt saanud teada teistelt isikutelt, või asjaolude kohta, mida väidavad teised isikud, keda ennast on võimalik nende asjaolude kohta ütlusi andma kutsuda.

3.2 Kas minu kui poolte antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Jah, menetlusosalise avaldusi võetakse tõendina arvesse.

Viimati uuendatud: 22/03/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalise koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalise koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.